

Huvudman

Skärsta friskola ekonomisk förening
Organisationsnummer 769614-4539
anne-marie.zetterman@skarstafriskola.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Skärsta friskola i Norrtälje kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 14 april 2025

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Skärsta friskola ekonomisk förening att senast **fredag den 2 januari 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister gällande beslut om betyg och betygssättning. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Skärsta friskola ekonomisk förening inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Skärsta friskola ekonomisk förening ska vidta följande åtgärder

Beslut om betyg och betygskatalog

1. Se till att beslut om betyg fattas av den eller de lärare som har bedrivit undervisning i ämnet. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade ska beslut om betyg fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. De som har beslutat om ett betyg ska datera uppgiften om betyg i betygskatalogen och förse uppgiften med sin egenhändiga signatur. Huvudmannen ska inkomma med signerade betygskataloger för höstterminen 2025, av vilka det framgår vem eller vilka som fattat beslut om betyg, i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 16 § skollagen, 6 kap. 3–6 §§ skolförordningen [2011:185] och 7 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog [SKOLFS 2011:123])
2. Se till att beslut om betyg dokumenteras i en betygskatalog i enlighet med författningarnas krav. Det innebär att ändringar och rättelser av betyg i betygskatalogen ska dateras och signeras samt att det av betygskatalogen ska framgå om det är en rättelse eller en ändring som är beslutad. Om ett betyg rättas eller ändras ska såväl det gamla som det nya betyget framgå. Av betygskatalogen ska huvudmannens namn,

lägeskommun och skolenhetskod framgå. Huvudmannen ska inkomma med samtliga betygskataloger för höstterminen 2025. (3 kap. 19 och 20 §§ skollagen och 7–10 §§ Skolverkets föreskrifter om betygskatalog)

Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 § p. 1 skollagen (2010:800) från att ingripa mot Skärsta Friskola Ekonomisk förening avseende brister rörande planen mot kränkande behandling. Skolinspektionen avslutar därmed ärendet i denna del.

Beslutet om avstående från ingripande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser extra studietid och lärare.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (SI 2024:9512) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2025 genomfört en tillsyn av Skärsta friskola, som är en F–6 skola i Norrtälje kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande garanterad undervisningstid, extra studietid, lärare, planen mot kränkande behandling och beslut om betyg och betygskatalog.

Skolinspektionen har den 14 april 2025 beslutat att förelägga Skärsta Friskola Ekonomisk förening att senast den 11 augusti 2025 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande extra studietid, lärare, planen mot kränkande behandling och beslut om betyg och betygskatalog.

Skärsta friskola ekonomisk förening har den 11 augusti 2025 och den 21 augusti 2025 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Skärsta Friskola Ekonomisk förening har följt föreläggandet samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Beslut om betyg och betygskatalog

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har i tidigare beslut den 14 april 2025 bedömt att det fanns brister gällande arbetet med att fatta beslut om betyg och betygskatalog. Huvudmannen har den 11 augusti 2025 inkommit med betygskataloger från vårterminen 2025. Av betygskatalogerna framgår uppgifter om skolenhetskod och lägeskommun, men det finns ingen uppgift om huvudmannens namn.

Av betygskatalogen framgår vidare vilket datum beslut om betygen fattats och det finns signaturer av legitimerade lärare i samtliga ämnen, dock framgår det av betygskatalogen att en olegitimerad lärare har haft större delen av undervisningen i hem- och konsumentkunskap. Den olegitimerade läraren har inte signerat betygskatalogen. Rektorn uppger i redovisningen av vidtagna åtgärder att det bara är behöriga lärare som signerat betygskatalogen och i de fall det någon annan undervisat så framgår det tydligt av betygskatalogen. I en komplettering från rektorn den 12 september 2025 uppger rektorn att den olegitimerade läraren har planerat undervisningen i hem- och konsumentkunskap tillsammans med en legitimerad lärare. Rektorn uppger vidare att den olegitimerade läraren har undervisat i ämnet hem- och konsumentkunskap enskilt men också tillsammans med en legitimerad lärare. Den olegitimerade läraren och den legitimerade läraren har vidare haft bedömnings- och betygskonferenser tillsammans. Rektorn uppger vidare att de två undervisande lärarna inte har varit oeniga kring betygen.

Av betygskatalogen framgår rektorn i ett fall har ändrat ett betyg på grund av felskrivning samt i ett annat skrivit betyget i fel ämnesruta. Det framgår dock av betygskatalogen vad ändringarna avser.

Rättslig reglering

Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas.

Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn. (3 kap. 16 § skollagen)

Beslut om betyg ska dokumenteras på föreskrivet sätt i en betygskatalog (Skolverkets föreskrifter, [SKOLFS 2022:123] om betygskatalog.

Ett betyg som innehåller en uppenbar oriktighet till följd av ett skrivfel eller liknande förbiseende får rättas av rektorn. Innan rättelse görs ska rektorn ge eleven och elevens vårdnadshavare tillfälle att yttra sig, om det inte är obehövt. Vid rättelse ska ett nytt skriftligt betyg utfärdas och den oriktiga betygshandlingen om möjligt förstöras. (3 kap. 19 § skollagen)

Den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med egenhändig signatur. Om betygskatalogen förs elektroniskt får uppgiften i stället skrivas under elektroniskt. (7 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog [SKOLFS 2011:123])

Beslut om betyg ska dokumenteras på föreskrivet sätt i en betygskatalog (Skolverkets föreskrifter, [SKOLFS 2022:123] om betygskatalog

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det fortsatt föreligger brister gällande beslut om betyg och betygskatalog.

Av granskade betygskataloger framgår förvisso skolenhetskod och lägeskommun men det saknas uppgifter om huvudmannens namn.

Vidare framgår av granskade betygskataloger att en lärare som undervisat eleverna i hem- och konsumentkunskap inte har signerat betygskatalogen.

Av Skolverkets föreskrifter om betygskatalog framgår att huvudmannens namn ska framgå av betygskatalogen samt att den eller de lärare som beslutar om ett betyg ska förse uppgiften med en egenhändig signatur. Att uppgifter om huvudmannens namn saknas i betygskatalogen är en brist. Eftersom den ena läraren som undervisat i hem- och konsumentkunskap inte har varit legitimerad så ska denna lärare besluta om betyg tillsammans med en legitimerad lärare. Eftersom de undervisande lärarna inte har varit oeniga om betygssättningen ska i detta fall båda lärarna besluta om betyget och således ska också båda lärarna datera och signera beslutet om betyg i

betygskatalogen. Det är även en brist att en av de lärare som bedrivit undervisningen i hem- och konsumentkunskap inte har signerat betygskatalogen.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen). Skärsta friskola ekonomisk förenings verksamhet vid Skärsta friskola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller planen mot kränkande behandling och beslut om betyg och betygskatalog.. Det finns därför skäl att förelägga Skärsta friskola ekonomisk förening att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Avstående från ingripande

Planen mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har i tidigare beslut den 14 april 2025 förelagt Skärsta friskola ekonomisk förening att se till att planen mot kränkande behandling innehåller en översikt av de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever och en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. Vidare förelagdes Skärsta friskola ekonomisk förening att se till att planen mot kränkande behandling innehåller en redogörelse för hur de planerade åtgärderna som har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Huvudmannen har den 21 augusti 2025 inkommit med en likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling för läsåret 2025/2026. Av planen framgår vilka åtgärder som behövs för att förhindra kränkande behandling av barn och elever. Vidare framgår av planen vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. Det framgår inte i planen mot kränkande behandling för innevarande läsår hur dessa åtgärder genomförts.

Rättslig reglering

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. (6 kap. 8 §§ skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det fortsatt finns brister i planen mot kränkande behandling. Av utredningen framgår att innevarande läsårs plan saknar en redogörelse för hur de planerade åtgärderna för föregående läsår har genomförts. Att planen för kränkande behandling inte innehåller de delar som den enligt skollagen ska innehålla är en brist men mot bakgrund av att det inte fanns några åtgärder i föregående års plan bedömer Skolinspektionen att huvudmannen inte haft skälig tid att kunna redogöra för hur de planerade åtgärderna har genomförts, vilket är möjligt att redovisa först efter läsåret 2025/2026 har avslutats. Skolinspektionen förutsätter dock att huvudmannen kommer att se till att nästa års plan mot kränkande behandling uppfyller skollagens krav avseende att redovisa hur de planerade åtgärderna har genomförts.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § skollagen avstå från att ingripa om en överträdelse är ringa (p. 1), den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse (p. 2), eller det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande (p. 3). Skärsta friskola ekonomisk förenings verksamhet vid Skärsta friskola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller planen mot kränkande behandling.

Utredningen visar att det i planen mot kränkande behandling för läsåret 2025/2026 nu framgår vilka åtgärder som avses påbörjas och genomföras under det kommande året. Det saknas förvisso en redogörelse för hur föregående års åtgärder genomförts, men mot bakgrund av att det inte fanns några åtgärder som går att följa upp i föregående års plan bedömer Skolinspektionen denna brist som ringa och finner därför skäl att avstå från att ingripa.

Områden utan konstaterade brister

Extra studietid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i tidigare beslut den 14 april 2025 att det förelåg brister gällande att Skärsta friskola inte erbjöd eleverna i årskurs 4–6 att delta i extra studietid. Huvudmannen har den 11 augusti 2025 inkommit med en redovisning av hur extra studietid organiseras på skolan samt elevscheman för årskurs 4–6. I redovisningen uppger rektorn att extra studietid är förlagt på tisdagar och torsdagar mellan klockan 14.10–15.10,

en uppgift som bekräftas av de elevscheman som huvudmannen inkommit med.

Rättslig reglering

Elever i årskurs 4–9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka. Undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör. (10 kap. 5a § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen förelade i tidigare beslut den 14 april 2025 Skärsta friskola ekonomisk förening gällande lärare i trä- och metallslöjd.

Huvudmannen uppger i sin redovisning den 11 augusti 2025 att skolan avslutat sitt samarbete med den närliggande gymnasieskolan och organiserar nu trä- och metallslöjdsundervisningen i egen regi. Huvudmannen uppger i sin redovisning att det genomförts rekryteringsförsök för att anställa en legitimerad och behörig lärare i trä- och metallslöjd och att detta rekryteringsförsök genomfördes under vårterminen 2025. Av redovisningen framkommer att det var en sökande till tjänsten som sedan fick anställning som trä- och metallslöjds lärare på skolan. Läraren som anställdes är legitimerad men inte behörig i trä- och metallslöjd, men rektorn uppger att läraren kommer att vidareutbilda sig och att läraren påbörjat sin utbildning 2026. Vidare framkommer av redovisningen att det finns en lärare på skolan som är legitimerad och behörig i trä- och metallslöjd. Denna lärare vill dock inte undervisa i ämnet men kommer enligt rektorn att tillsammans med den nyanställda läraren att ansvara för slöjdämnet.

Rättslig reglering

Endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen (2 kap 13 § skollagen).

Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, får en annan lärare eller förskollärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen, och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan person får bedriva undervisning under högst ett år i sänder. (2 kap. 18 § skollagen)

Om en sådan person ska användas för att bedriva undervisning under längre tid än sex månader, ska huvudmannen först fatta beslut om detta (2 kap. 19 § skollagen).

Av förarbetena till bestämmelsen framkommer det att för att få använda en annan lärare i den befintliga organisationen, i enlighet med undantagsregeln, bör det vara tillräckligt att det i huvudmannens organisation inte finns någon lärare med rätt utbildning tillgänglig. Handlar det om nyrekrytering bör huvudmannen naturligtvis så långt möjligt anställa lärare med en utbildning avsedd för den undervisning läraren ska bedriva. (prop. 2009/10:165 s. 268f)

Det framgår vidare i förarbetena att en person som enligt huvudregeln inte får användas för att bedriva en viss undervisning får användas för detta under högst ett år i sänder. I normalfallet bör det vara till terminens eller läsårets slut. Huvudmannen är efter denna tid skyldig att på nytt försöka finna en lärare som har en utbildning som är avsedd för undervisningen (prop. 2009/10:165 s. 652f).

Med entreprenad avses i skollagen att en huvudman sluter avtal med någon annan om att denne ska utföra uppgifter inom utbildning eller annan verksamhet som huvudmannen ansvarar för enligt skollagen. Ett avtal om entreprenad får endast slutas under de förutsättningar som anges i 23 kap. skollagen (23 kap. 2 § skollagen). Uppgifter som avser undervisning i lovskola, bedömning av nyanlända elevers kunskaper, modersmålsundervisning eller studiehandledning på modersmålet får överlämnas till en annan huvudman inom skolväsendet på entreprenad inom grundskolan (23 kap. 9, 12 och 14 §§ skollagen). Andra uppgifter än dessa och som inte är hänförliga till undervisning får överlämnas till en enskild fysisk eller juridisk person på entreprenad inom grundskolan (23 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Enligt huvudmannens redovisning har huvudmannen upphört sitt samarbete med en annan skola avseende trä- och metallundervisning och bedriver nu undervisningen i ämnet i egen regi. Skolinspektionen konstaterar därför att skolan har upphört med att ge undervisning i ämnet genom otillåten entreprenad. Vidare har huvudmannen genomfört

rekryteringsförsök för att få en legitimerad lärare i ämnet trä- och metallslöjd.

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredaren Erik Almqvist
Utredaren Åsa Jansson har varit föredragande i ärendet